

Aanvullende onderzoeken naar diverse soortgroepen Dorpsdijk Wissenkerke

September 2021
P21-0096 /W2032
Auteur: K. Smets

Natuur-Wetenschappelijk Centrum
078-6213921
info@nwcadvies.nl
www.nwcadvies.nl

Aanvullende onderzoeken naar diverse soortgroepen binnen Dorpsdijk Wissenkerke

Aanvullende onderzoeken naar diverse soortgroepen binnen Dorpsdijk Wissenkerke

Opdrachtgever: Juust B.V.

Uitvoering: Natuur-Wetenschappelijk Centrum

Veldwerk: Hans Bruning, Danny van den Heuvel, Christine Huibers, Merel Jansen, Femke Kuiphof, Jelle Lips en Robin van der Made

Samenstelling: Karen Smets

Foto's: NWC

Aanvullende onderzoeken naar diverse soortgroepen binnen het Dorpsdijk Wissenkerke. [Samenst.: Smets, K.] [Foto's: NWC] Met lit. opg., Dordrecht: Strix/NWC.

Trefw.: Wet natuurbescherming, vleermuizen, vogels vaste verblijfplaats, grondgebonden zoogdieren, Dorpsdijk, Wissenkerke.

W2032/P21-096

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt of verveelvoudigd, door middel van; druk, fotokopie, microfilm of op enige andere wijze, zonder toestemming van de uitgever of de opdrachtgever.

Dordrecht, september 2021

Inhoud

Samenvatting

1	Inleiding	7
2	Gebiedsbeschrijving	9
3	Wettelijk kader	11
4	Methode	17
5	Resultaten	21
6	Effecten, verplichtingen en aanbevelingen	25

Referenties

Bijlagen:

Bijlage 1: Beschermde soorten Wet natuurbescherming

Bijlage 2: Vleermuizen en ruimtelijke ingrepen

Samenvatting

Onderstaande tabel geeft de conclusies uit voorliggend rapport weer. Voor de volledigheid en om een verkeerde interpretatie te voorkomen, dient ook hoofdstuk 6 (effecten, verplichtingen en aanbevelingen) gelezen te worden.

Soortgroep	Effecten beschermde soorten	Verplichtingen
Vogels vaste verblijfplaats - Huismus	Mogelijke aantasting en/of vernietiging van een nestplaats en/of functionele leefomgeving.	Wanneer deze nestplaats en/of de functionele leefomgeving verdwijnt dient er een ontheffing aangevraagd te worden en zullen mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn. Wanneer de huidige bebouwing niet aangetast wordt, is een ontheffing aanvragen niet nodig.
Grondgebonden zoogdieren - Egel - Bosmuis	Mogelijke verstoring van de functionele leefomgeving van de Egel en de Bosmuis	Zorgplicht.
Herpetofauna	Geen.	Zorgplicht.
Flora	Geen.	Zorgplicht.
Overige soorten	Mogelijke verstoring of vernieling broedsels.	De werkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen.

1. Inleiding

Er zijn plannen om elf vakantiewoningen en daarbij behorende voorzieningen aan de Dorpsdijk 12 te Wissenkerke te bouwen. Uit een eerdere quickscan, uitgevoerd door ATKB, blijkt dat het plangebied geschikt is als verblijfplaats van de Huismus, kleine marterachtigen, de Rugstreeppad en Akkerdoornzaad. Deze soorten, hun functionele leefomgeving en hun verblijfplaatsen zijn strikt beschermd.

Als gevolg van de voorgenomen plannen bestaat de kans dat verschillende functies van het leefgebied van deze soorten vernield worden en worden mogelijk individuen van deze soorten verstoord, verwond of gedood, hetgeen tot overtreding van verbodsbepalingen uit de wet natuurbescherming leidt. Om deze reden dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden om de aanwezigheid van de Huismus, kleine marterachtigen, de Rugstreeppad en Akkerdoornzaad vast te kunnen stellen dan wel uit te kunnen sluiten.

Hierdoor heeft het Natuur- Wetenschappelijk Centrum (NWC) in overeenkomst met Juust B.V. een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de bovengenoemde soorten.

2. Gebiedsbeschrijving en voorgenomen plannen

Gebiedsbeschrijving

Het plangebied bevindt zich aan de Dorpsdijk 12 in Wissenkerke (figuur 1). Het plangebied bestaat uit twee woonhuizen en één vakantiewoning welke behouden blijven. Verder zijn er meerdere schuren en stallen aanwezig die ten behoeve van de bouwwerkzaamheden gesloopt zullen worden. Daarnaast zijn er struwelen, bosschages en andere groenstruwelen aanwezig.

Figuur 1: De ligging van het plangebied (roze omlind).

Voorgenomen plannen

De werkzaamheden betreffen het bouwen van elf vakantiewoningen en daarbij behorende voorzieningen aan de Dorpsdijk 12 te Wissenkerke.

3. Wettelijk kader

In Nederland is de bescherming van belangrijke natuurwaarden vanaf 2017 wettelijk vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Het gaat hierbij zowel om bescherming van soorten als bescherming van gebieden.

Onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

De provincies zijn sinds 1 januari 2017 verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet natuurbescherming en dus ook voor ontheffingsaanvragen.

Om een ontheffingsaanvraag in behandeling te nemen, dient het onderzoek aan goedgekeurde voorwaarden (o.a. ten aanzien van methode, intensiteit, periode, tijd tussen onderzoeksmomenten) te voldoen. Slechts als het onderzoek volgens deze voorwaarden uitgevoerd is, kan volgens de wetgever een goed onderbouwde uitspraak gedaan worden over;

- de aanwezigheid van beschermde soorten;
- de functie van een gebied of onderdelen binnen een gebied voor deze beschermde soorten;
- het belang van een gebied of onderdelen binnen een gebied voor aanwezige beschermde soorten;
- de effecten van plannen op deze soorten;
- de keuze voor te nemen (mitigerende- en/of compenserende) maatregelen.

De voorwaarden waaraan onderzoek moet voldoen, staan beschreven in de kennisdocumenten die in opdracht van de wetgever door BIJ12 opgesteld zijn en de inventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus. Onderzoeken die niet volgens deze voorwaarden uitgevoerd zijn, kunnen volgens het bevoegd gezag geen basis en onderbouwing vormen van ontheffingsaanvragen en aanvragen zullen om die reden afgewezen worden.

Het NWC is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens bovengenoemde kennisdocumenten en inventarisatieprotocollen.

Soortbescherming

Voor dier- en plantensoorten zijn in de Wnb een aantal verbodsbepalingen opgenomen, waarvan vooral de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 belangrijk zijn in het kader van flora- en faunaonderzoek bij onder andere ruimtelijke ontwikkelingen (tekstvak 1 op de volgende pagina).

De verbodsbepalingen uit de artikelen gelden overal in Nederland, ongeacht het type of de omvang van de werkzaamheden of activiteiten die uitgevoerd worden. De bepalingen uit de Wnb kunnen daarom van invloed zijn op ruimtelijke ingrepen, zoals het aanleggen van infrastructuur, het slopen en realiseren van bebouwing, het uitbreiden van

industriegebieden en het kappen van bomen. Ook bij het opstellen of herzien van bestemmingsplannen zijn de bepalingen uit de Wnb van belang. In het kader van het zorgvuldigheidsbeginsel en het voorzorgsbeginsel (Algemene Wet Bestuursrecht) dient bij het opstellen en herzien van bestemmingsplannen en bij (ruimtelijke) activiteiten een toetsing aan de Wnb plaats te vinden. Deze toetsing moet de volgende onderdelen bevatten:

- Een inventarisatie van het voorkomen van wettelijk beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied en binnen de invloedssfeer van de activiteit;
- Een inventarisatie en beoordeling van (significant) nadelige effecten als gevolg van de activiteit, op beschermde soorten die binnen het plangebied en/of binnen de invloedssfeer van de activiteit aanwezig zijn;
- Indien nodig een opname van maatregelen die de negatieve effecten op de beschermde soorten en hun leefgebieden mitigeren en/of compenseren.

De Wnb kent drie categorieën van beschermde soorten die ook terug te vinden zijn in de artikelen met verbodsbepalingen: alle vogels uit de Europese Vogelrichtlijn (artikel 3.1), alle soorten die in de Europese Habitatrichtlijn vermeld worden (artikel 3.5) en “overige soorten” (artikel 3.10) die alleen op nationaal niveau beschermd worden. Provincies mogen afwijken van de lijst met “overige soorten” door vrijstelling te verlenen voor bepaalde soorten. Hierdoor kan deze lijst per provincie verschillen. Een overzicht van alle beschermde soorten is te vinden in bijlage 1.

Soorten Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn

Wanneer één of meerdere verbodsbepalingen uit artikel 3.1 en/of artikel 3.5 Wnb overtreden worden door de voorgenomen activiteit, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Een ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen wordt voor soorten uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn alleen verleend wanneer voldaan wordt aan *elk* van de volgende voorwaarden:

- Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- Zij is nodig:
 - In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid; of
 - In het belang van een dwingende reden van groot openbaar belang; of
 - In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Voor vogels kan echter geen beroep gedaan worden op belang b “dwingende reden van groot openbaar belang”.

Wanneer overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen kan worden door het treffen van mitigerende maatregelen, is het aanvragen van een ontheffing niet nodig. Wel kan in dergelijke gevallen toch ontheffing aangevraagd worden om de te treffen maatregelen

goed te laten keuren. Indien het bevoegd gezag de maatregelen goedkeurt, wordt door hen een “positieve afwijzing” afgegeven.

Tekstvak 1: Verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming

Artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 Wet Natuurbescherming:

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van de dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen of af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10

1. Het is verboden:
 - a) In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten genoemd in de bijlage, onderdeel A bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b) De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel A opzettelijk te beschadigen of te vernielen;
 - c) Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Bij de aanvraag van een ontheffing in het kader van de Wnb zijn een activiteitenplan en, in sommige gevallen, een compensatieplan noodzakelijk. Hierin staan de bevindingen uit de flora- en faunatoets vermeld en worden maatregelen beschreven die uitgevoerd zullen worden om ervoor te zorgen dat de nadelige effecten op beschermde plant- en

diersoorten in en binnen de invloedssfeer van de activiteit zoveel mogelijk te voorkomen, dan wel te beperken.

Overige soorten

Voor de soorten uit deze categorie geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 mits een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode van toepassing is op de activiteit. Indien aantoonbaar gewerkt kan worden volgens een dergelijke gedragscode, hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden voor het overtreden van één of meerdere verbodsbepalingen uit artikel 3.10 van de Wnb.

Indien er geen goedgekeurde gedragscode van toepassing is op de activiteit of het niet mogelijk is om volgens een dergelijke gedragscode te werken, dient bij overtreding van verbodsbepalingen wel een ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffing kan voor deze soorten echter op grond van meer belangen verleend worden dan het geval is voor de Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten.

Zorgplicht

Tenslotte geldt voor alle plant- en diersoorten (ook de onbeschermden) de zorgplicht uit artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Deze houdt in dat mogelijke nadelige gevolgen voor planten en dieren, voor zover redelijk, zoveel mogelijk vermeden moeten worden.

Gebiedsbescherming

Bescherming van natuurgebieden en hun bijzondere natuurwaarden vindt onder de Wet natuurbescherming plaats via Europese Natura 2000 -gebieden. De Wet Natuurbescherming regelt de bescherming van specifieke natuurwaarden in gebieden die in het kader van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn aangewezen en/of aangemeld zijn als speciale beschermingszone (Natura 2000-gebieden). Voor deze beschermde gebieden zijn aanwijzingsbesluiten opgesteld waarin beschreven staat voor welke (natuurlijke) habitats en dier- en plantensoorten het gebied aangewezen is. Voor deze kwalificerende waarden zijn instandhoudingsdoelen opgesteld.

Projecten, plannen en andere handelingen die nadelige effecten hebben op één of meerdere instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied, zijn vergunningplichtig of moeten de goedkeuring, een “bestuurlijk oordeel”, van het bevoegd gezag hebben (in veel gevallen zijn dit Gedeputeerde Staten en in andere gevallen is dit de minister van Economische Zaken). Zij oordelen dan dat een vergunning niet nodig is. Of deze goedkeuring wordt gegeven, is afhankelijk van de uitkomst van de zogenaamde habitattoets. Uit de habitattoets kunnen drie mogelijkheden volgen:

- Er is zeker geen nadelig effect. In dit geval is er geen vergunning nodig in het kader van de Wet natuurbescherming;
- Er is sprake van een nadelig effect in de vorm van verstoring, maar dit is niet significant en er is geen sprake van verslechtering van aangewezen habitats. Hieruit volgt

dat een vergunningaanvraag niet aan de orde is. Wel is een bestuurlijk oordeel van het bevoegd gezag nodig;

- Er is sprake van een mogelijk significant nadelig effect in de vorm van verstoring en/of er is sprake van verslechtering van aangewezen habitats. In dit geval dient een passende beoordeling opgesteld te worden en is een vergunning nodig.

Een 'passende beoordeling' is een rapport waarin (de zo exact mogelijke omvang van) de effecten, afzonderlijk of in combinatie met andere activiteiten, van een plan, project of handeling op een Natura 2000-gebied beschreven staan. Deze nadelige effecten worden in relatie tot de instandhoudingsdoelen bepaald.

Indien uit de passende beoordeling volgt dat er significant nadelige gevolgen op zullen treden, moeten de plannen getoetst worden aan de zogenaamde ADC-criteria;

1. Zijn er Alternatieven?
2. Is er sprake van een Dwingende reden van groot openbaar belang?
3. Zijn er Compenserende maatregelen voorzien?

Wanneer er een alternatief bestaat voor de voorgenomen plannen dat niet tot significant nadelige effecten op instandhoudingsdoelstellingen leidt, moet dit alternatief gekozen worden. De ecologische belangen hebben in dit geval voorrang op economische belangen.

Wanneer er geen alternatieven voorhanden zijn, er sprake is van een dwingende reden van groot openbaar belang en/of er voldoende compenserende maatregelen getroffen worden, kan vergunning voor de voorgenomen plannen verleend worden.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur) is een Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. De bescherming van het natuurnetwerk is opgenomen in de Verordening Ruimte van de desbetreffende provincie en valt hiermee buiten de Wet Natuurbescherming.

Natuurwaarden van het NNN worden afgemeten aan doelsoorten. Het is belangrijk dat verlies van en winst aan belangrijke natuurwaarden hieraan worden afgemeten. Ruimtelijke ingrepen moeten vooraf worden getoetst op hun effect op het areaal, de samenhang en de kwaliteit van het NNN. Ingrepen die geen significant negatief effect op wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN hebben, kunnen in principe doorgang vinden. Als echter het tegenovergestelde geldt, hangt doorgang van de plannen onder meer af van het belang van de plannen en van de mogelijkheden voor mitigatie en compensatie. Hierbij geldt het 'Nee, tenzij-regime'. Per saldo dient de kwaliteit en/of kwantiteit van het NNN te verbeteren. Waar Natura 2000 -gebieden met het NNN overlappen, blijft ook het NNN-regime gelden.

4. Methode

Vogels vaste verblijfplaats

Vogels met een vaste verblijfplaats worden jaarrond beschermd door de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook voor hun functionele leefomgeving (bijlage 3). Voorbeelden van deze soorten zijn de Buizerd (*Buteo buteo*), de Huismus (*Passer domesticus*) en de Gierzwaluw (*Apus apus*). Tijdens een veldbezoek op 17 mei 2021 is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vogels met een vaste verblijfplaats en is bepaald welke gevolgen de voorgenomen plannen voor deze vogels met zich meebrengen (zoals verstoring door geluid). Er is ondermeer gelet op sporen (braakballen, veren, uitwerpselen, etc), nesten (o.a. oude kraaiennesten) en waarnemingen van de betreffende vogelsoorten (geluid/zicht/ territoriumindicerend gedrag).

Sperwer

Tijdens het eerste veldbezoek is een Sperwer waargenomen, op basis daarvan is door middel van drie inventarisaties gekeken of de Sperwer het plangebied gebruikt en welke functies het gebied heeft voor deze soort. De inventarisaties zijn uitgevoerd op 17 mei, 28 mei en 18 juni 2021, deze data wijken af van de periode waarin deze soort gebruikelijk onderzocht wordt maar vallen binnen de datumgrenzen zoals ze door SOVON (1 maart/ april – 15 juli) voor broedvogelonderzoek gehanteerd worden. De weersomstandigheden (gemiddelde temperatuur, bewolking en gemiddelde windsnelheid) op deze dagen van de inventarisaties worden vermeld in onderstaande tabel.

Tabel 3: Weersomstandigheden, start- en eindtijd voor inventarisatie van vogels met een vaste verblijfplaats.

Datum	Temp. (°C)	Wind (Bft)	Bewolking	Neerslag
17-05-2021	10	4	8/8	Droog
28-05-2021	16	1	2/8	Droog
18-06-2021	29	2	2/8	Droog

Huisemus

Er is door middel van vier inventarisaties gekeken of de Huismus (*Passer domesticus*) het plangebied gebruikt en welke functies het gebied heeft voor deze soort. Hiervoor zijn er vier inventarisatiemomenten geweest op 17 mei, 28 mei, 8 juni en 18 juni 2021. De weersomstandigheden (gemiddelde temperatuur, bewolking en gemiddelde windsnelheid) op deze dagen worden vermeld in onderstaande tabel.

Tabel 4: Weersomstandigheden, start- en eindtijd voor inventarisatie van de Huismus.

Datum	Temp. (°C)	Wind (Bft)	Bewolking	Neerslag
17-05-2021	10	4	8/8	Droog
28-05-2021	16	1	2/8	Droog
08-06-2021	26	3	1/8	Droog
18-06-2021	29	2	2/8	Droog

Flora

Er is door middel van twee inventarisaties gekeken of Akkerdoornzaad (*Torilis arvensis*) zich in het plangebied bevindt. De twee inventarisaties vonden plaats op 22 juli en 3 augustus 2021. De weersomstandigheden (gemiddelde temperatuur, bewolking en gemiddelde windsnelheid) op deze dagen worden vermeld in onderstaande tabel.

Tabel 5: Weersomstandigheden, start- en eindtijd voor inventarisatie van de Akkerdoorn.

Datum	Temp. (°C)	Wind (Bft)	Bewolking	Neerslag
22-07-2021	23	2	1/8	Droog
03-08-2021	20	4	6/8	Droog

De gegevens over de weersomstandigheden zijn ter plaatse gemeten of ingeschat door de waarnemers.

Grondgebonden zoogdieren

Het onderzoek naar grondgebonden zoogdieren is uitgevoerd met behulp van wildcamera's. Dit zijn infrarood camera's die beginnen met opnemen zodra ze beweging en/of een warmtebron detecteren. Op deze manier kunnen dieren op een minder arbeidsintensieve manier en zonder stress in hun natuurlijke habitat bestudeerd worden.

De camera's zijn op drie verschillende locaties in het onderzoeksgebied ingezet en hebben beelden gemaakt over de periode van 17 mei tot en met 22 juli 2021 (tabel 6). Tijdens het verwisselen van de SD kaartjes is ook gezocht naar sporen van de genoemde soorten.

De beelden die de camera's in het veld hebben gemaakt zijn op de computer bekeken waarbij alle door de camera's vastgelegde diersoorten genoteerd zijn.

Tabel 6: Data waarop de cameravallen geplaatst, gecontroleerd en weggehaald zijn.

Datum	Activiteit
17-05-2021	Plaatsen van 1 marterbox en 1 wildcamera
28-05-2021	Wildcamera en marterbox controleren
18-06-2021	Wildcamera en marterbox controleren
22-07-2021	Wildcamera en marterbox controleren en weghalen

Herpetofauna

Uit de quickscan, die in september 2019 is uitgevoerd door ATKB, is gebleken dat het plangebied mogelijk functionele leefomgeving is van de Rugstreeppad (*Epidalea calamita*). Nader onderzoek naar de functie van het gebied voor deze diersoort was daarom nodig.

Om de aanwezigheid van de Rugstreeppad aan te kunnen tonen, dan wel uit te kunnen sluiten, is gebruikgemaakt van herpetoplaatjes. Op 17 mei zijn er zestig herpetoplaatjes verspreid door het plangebied uitgelegd. De plaatjes werden genummerd en van ieder plaatje zijn de coördinaten genoteerd.

De herpetoplaatjes zijn één keer per twee weken gecontroleerd in de periode mei tot en met juli. De laatste controle vond plaats op 22 juli 2021, waarna ze uit het veld gehaald zijn. Bij de controles werden de plaatjes opgetild om te kunnen zien of er dieren aanwezig waren onder de plaatjes. Alle dieren die onder de plaatjes zaten, en hun aantallen, zijn genoteerd.

De inventarisaties zijn uitgevoerd op 28 mei, 8 juni, 18 juni en 22 juli 2021. De weersomstandigheden (gemiddelde temperatuur, neerslag en gemiddelde windsnelheid) op deze dagen van het controleren van de herpetoplaatjes worden vermeld in tabel 7.

Tabel 7: Weersomstandigheden

Datum	Temp. (°C)	Wind (Bft)	Bewolking	Neerslag
17-05-2021	10	4	8/8	Droog
28-05-2021	16	1	2/8	Droog
08-06-2021	26	3	1/8	Droog
18-06-2021	29	2	2/8	Droog
22-07-2021	23	2	1/8	Droog

De gegevens over de weersomstandigheden zijn ter plaatse gemeten of ingeschat door de waarnemers.

Tabel 8: Overzicht van de neergelegde herpetoplaten verdeeld over het gebied.

Datum	Activiteit
17-05-2021	Plaatsen van 60 herpetoplaten
28-05-2021	Controle herpetoplaten
08-06-2021	Controle herpetoplaten
18-06-2021	Controle herpetoplaten
22-07-2021	Weghalen van herpetoplaten

Figuur 2: Locaties van de wildcamera (blauw), de camera in de marterbox (oranje stip) en de raaien met herpetofaunaplatten (blauwe lijnen) in het plangebied (rood omlijnd). Bron: PDOK Viewer

5. Resultaten

Vogels met een vaste verblijfplaats

Sperwer

Tijdens het veldbezoek op 17 mei 2021 is een mannelijke Sperwer met prooi waargenomen. Bij de volgende inventarisaties zijn geen sperwers of prooiresten meer waargenomen. Mogelijk dient het plangebied als foerageerplaats voor de Sperwer.

Huismus

Tijdens de vier inventarisaties zijn verschillende individuen van de Huismus (*Passer domesticus*) in het plangebied waargenomen. Op 17 mei 2021 zijn er in totaal zeven zingende mannelijke huismussen waargenomen, en tien paar huismussen van verschillende geslachten schuilend in de klimop. Vervolgens zijn er op 28 mei 2021 twee paar huismussen invliegend onder het pannendak waargenomen en één vrouwelijke Huismus die zich hier verschool. Ook is er één zingende Huismus man waargenomen onder het pannendak en werd al het aanwezige groen dat het plangebied begrensd gebruikt als foerageergebied door huismussen. Tijdens de inventarisatie op 8 juni 2021 zijn er twee vrouwelijke huismussen met nestmateriaal onder het pannendak waargenomen, één Huismus man zingend op de dakgoot, één Huismus man onder het pannendak met nestmateriaal en drie zingende mannelijke huismussen vanuit de Bruidsluier. Dan zijn er tijdens het volgende inventarisatiebezoek op 18 juni 2021 tien huismussen waarvan de helft mannelijk in de Braam waargenomen, één Huismus vrouw met juveniel in de groene omgeving, tien huismussen waarvan vier vrouwelijk, drie juveniel en één mannelijk in de paardenbak. Vervolgens zijn er nog zes mannelijke huismussen zingend waargenomen op het pannendak, zes juveniele- en één Huismus vrouw op het pannendak. Ten slotte is er nog een Huismus man waargenomen in de Paardenkastanje (figuur 3).

Grondgebonden zoogdieren

De wildcamera's hebben verschillende (zoogdier)soorten vastgelegd. Welke soorten dit zijn en door welke van de twee camera's ze gefilmd zijn, is te zien in tabel 9. Er zijn meerdere vogelsoorten waarvan de Huismus waargenomen, daarnaast zijn er ook waarnemingen van egels via de wildcamera's waargenomen.

Tabel 9: Waarnemingen m.b.v. wildcamera's met soort.

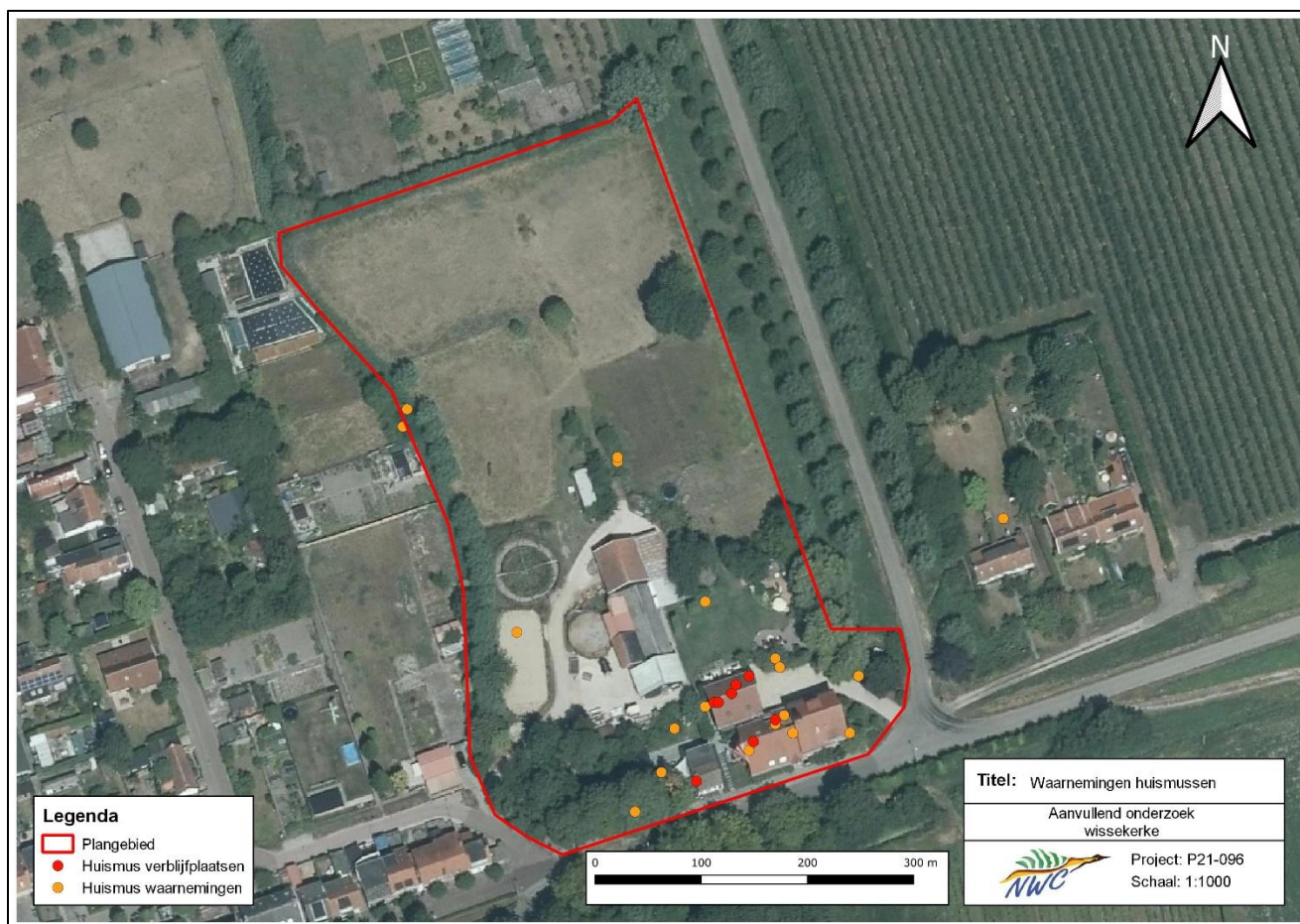
Camera	Diersoort
Camera 2	Ekster
	Merel
	Hond
	Huismus
	Egel
	Roodborst
	Heggenmus
	Zanglijster
	Huiskat
	Bosmuis
	Turkse tortel
	Bruine rat
	Vink
	Houtduif
Camera 8 in marterbox	Egel
	Bosmuis
	Huismuis
	Huismus
	Slakken

Herpetofauna

Tijdens de veldbezoeken en controle's van de herpetenplaten zijn geen amfibieën of reptielen waargenomen.

Flora

Tijdens de veldbezoeken zijn er geen Akkerdoorn of Akkerdoornzaad waargenomen.

Figuur 3: locaties van de waarnemingen en vaste verblijfplaatsen van de Huisumus

Foto 1-3: Waarnemingen met de wildcamera's: Egel, Bosmuis en Huismus

6. Effecten, verplichtingen en aanbevelingen

Vogels met een vaste verblijfplaats

Sperwer

Aangezien de Sperwer één keer foeragerend in het gebied is waargenomen tijdens de inventarisaties, een heel groot territorium bevat en geen vaste verblijfplaats of nest is gevonden in het plangebied van de Sperwer, is hierdoor de aanwezigheid van een vaste verblijfplaats en essentiële functionele leefomgeving uit te sluiten en zijn er vanuit de Wet natuurbescherming geen verdere verplichtingen ten aanzien van de Sperwer.

Huismus

Wanneer de bestaande bebouwing niet gesloopt wordt, worden de vaste verblijfplaatsen van de huismussen niet verstoord of aangetast. Wanneer het foerageergebied en de functionele leefomgeving van de Huismus wordt verstoord, moet er een ontheffing aangevraagd worden en maatregelen genomen worden. Dit geldt ook indien de bestaande bebouwing aangetast wordt of de verblijfplaatsen worden verstoord. Bij de bebouwing moet rekening gehouden worden met machines niet midden in het foerageergebied te plaatsen, belichting zo min mogelijk te houden en geen foeragerende huismussen te verstoren. Het is aan te raden een ecologisch werkprotocol op te stellen waarin alle mitigerende maatregelen uitgewerkt worden.

Grondgebonden zoogdieren

In totaal zijn er twee verschillende soorten beschermde grondgebonden zoogdieren in het plangebied waargenomen door middel van de wildcamera's. De Bosmuis en de Egel, worden in de Wet natuurbescherming weliswaar als zogenaamde "overige beschermde soorten" genoemd, maar zij zijn door de Provincie Zeeland vrijgesteld van actuele bescherming, waardoor deze soorten in Zeeland niet vergunningplichtig zijn. Wel moet uiteraard voldaan worden aan de zorgplicht.

Herpetofauna

Aangezien er geen amfibieën of reptielen zijn waargenomen in het plangebied zijn er vanuit de Wet natuurbescherming geen verdere verplichtingen van de herpetofauna.

Flora

Aangezien er geen Akkerdoorn of Akkerdoornzaad is waargenomen in het plangebied zijn er vanuit de Wet natuurbescherming geen verdere verplichtingen te gebeuren van de flora.

Referenties

Van Os, V. 2021. *Quickscan op de locatie Dorpsdijk te Wissenkerke*. NWC Advies.

BIJ12. *Kennisdocument Huismus*.

BIJ12. *Kennisdocument Rugstreeppad*.

Bijlage 1: Beschermden soorten Wet natuurbescherming

In het kader van de Wet natuurbescherming worden alle in Europa voorkomende en in het wild levende vogels en onderstaande soorten uit overige soortgroepen beschermd:

Amfibieën	Dwergvinvis	Otter	Weekdieren
<u>Habitatrichtlijn</u>	Gewone dolfin	Wilde kat	<u>Overige soorten</u>
Boomkikker	Gewone spitsdolfijn	Wolf	Bataafse stoommossel
Geelbuikvuurpad	Gewone vinvis	<u>Overige soorten</u>	Platte schijfhoren
Heikikker	Griend	Aardmuis	
Kamsalamander	Grijze dolfin	Boommarter	Sporenplanten/mossen
Knoflookpad	Kleine zwaardwalvis	Bosmuis	<u>Habitatrichtlijn</u>
Poelkikker	Narwal	Bunzing	Kleine vlotvaren
Rugstreeppad	Noordse vinvis	Damhart	<u>Overige soorten</u>
Vroedmeesterpad		Das	Blaasvaren
<u>Overige soorten</u>	Vleermuizen	Dwergmuis	Groensteel
Alpenwatersalamander	<u>Habitatrichtlijn</u>	Dwergspitsmuis	Schubvaren
Bruine kikker	Baardvleermuis	Edelhert	
Gewone pad	Brechsteins vleermuis	Eekhoorn	
Kleine watersalamander	Bosvleermuis	Egel	Zaadplanten
Meerkikker	Brandts vleermuis	Eikelmuis	<u>Habitatrichtlijn</u>
Middelste groene kikker	Franjestaart	Gewone Bosspitsmuis	Drijvende waterweegbree
Vinpootsalamander	Gewone dwergvleermuis	Gewone zeehond	Groenknolorchis
Vuursalamander	Gewone grootoorvleermuis	Grote bosmuis	Kruipend moerasscherm
Vissen	Grijze grootoorvleermuis	Haas	Liggende raket
<u>Habitatrichtlijn</u>	Grote hoefijzerneus	Hermelijn	Zomerschroeforchis
Houting	Grote rosse vleermuis	Huisspitsmuis	<u>Overige soorten</u>
Steur	Ingekorven vleermuis	Konijn	Akkerboterbloem
<u>Overige soorten</u>	Kleine dwergvleermuis	Ondergrondse woelmuis	Akkerdoornzaad
Beekdonderpad	Kleine hoefijzerneus	Ree	Akkerogentroost
Beekprik	Laatvlieger	Rosse woelmuis	Beklierde ogentroost
Elrits	Meervleermuis	Steenmarter	Berggamander
Gestippelde alver	Mopsvleermuis	Tweekleurige bosspitsmuis	Bergnachtorchis
Grote modderkruiper	Noordse vleermuis	Veldmuis	Blauw guichelheil
Kwabaal	Rosse vleermuis	Veldspitsmuis	Bokkenorchis
	Ruige dwergvleermuis	Wezel	Bosboterbloem
	Tweekleurige vleermuis	Waterspitsmuis	Bosdravik
	Vale vleermuis	Wezel	Brave hendrik
		Wild zwijn	Brede wolfsmelk
		Woelrat	Breed wollegras
Zeezoogdieren	Landzoogdieren	Kreeftachtige	Bruinrode wespenorchis
<u>Habitatrichtlijn</u>	<u>Habitatrichtlijn</u>	<u>Overige soorten</u>	Dennenorchis
Bruinvis	Bever	Europese rivierkreeft	Dreps
Bultrug	Hamster		Echte gamander
Butskop	Hazelmuis		Franjgentiaan
Dwergpotvis	Lynx		
Gestreepte dolfin	Noordse woelmuis		

Geelgroene Wespenorchis	Vliegenorchis	Haften	Soepschildpad
Geplooid vrouwenmantel	Vroege ereprijs	<u>Habitatrichtlijn</u>	Zandhagedis
Getande veldsla	Wilde averuit	Oeveraas	
Gevlekt zonneroosje	Wilde ridderspoor		<u>Overige soorten</u>
Glad biggenkruid	Wilde weit		Adder
Gladde zegge	Wolfskers	Libellen	Hazelworm
Groene nachtorchis	Zandwolfsmelk	<u>Habitatrichtlijn</u>	Levendbarende hagedis
Groot spiegelklokje	Zinkviooltje	Bronslibel	Ringslang
Grote bosaardbei	Zweedse kornoelje	Gaffellibel	
Grote leeuwenklauw		Gevlekte witsnuitlibel	
Honingorchis		Groene glazenmaker	
Kalkboterbloem	Dagvlinders	Mercurwaterjuffer	
Kalketrip	<u>Habitatrichtlijn</u>	Noordse winterjuffer	
Karthuizeranjer	Apollovlinder	Oostelijke witsnuitlibel	
Karwijselie	Boszandoog	Rivierrombout	
Kleine ereprijs	Donker pimpernelblauwtje	Sierlijke witsnuitlibel	
Kleine schorseneer	Tijmblauwtje		
Kleine wolfsmelk	Zilverstreephooiibeestje	<u>Overige soorten</u>	
Kluwenklokje		Beekrombout	
Knollathyrus	<u>Overige soorten</u>	Bosbeekjuffer	
Knolspirea	Aardbeivlinder	Donkere waterjuffer	
Korensla	Bosparemoervlinder	Gevlekte glanslibel	
Kranskarwij	Bruin dikkopje	Gewone bronslibel	
Kruiptijm	Bruine eikenpage	Hoogveenglanslibel	
Lange zonnedaauw	Duinparemoervlinder	Kempense heidelibel	
Liggende ereprijs	Gentiaanblauwtje	Speerwaterjuffer	
Moerasgamander	Grote paremoervlinder		
Muurbloem	Grote bos		
Naakte lathyrus	Grote weerschijnvlinder	Kevers	
Naaldenkervel	Iepenpage	<u>Habitatrichtlijn</u>	
Pijlscheefkelk	Kleine heivlinder	Brede geelrandwaterroofkever	
Roggelelie	Kleine ijsvogelvlinder	Gestreepte waterroofkever	
Rood peperboompje	Kommavlinder	Juchtleerkever	
Rozenkransje	Sleedoornpage	Vermijoenkever	
Ruw parelzaad	Spiegeldikkopje		
Scherpkruid	Veenbesblauwtje	<u>Overige soorten</u>	
Schubzegge	Veenbesparemoervlinder	Vliegend hert	
Smalle raai	Veenhooibeestje		
Spits havikskruid	Veldparemoervlinder		
Steenbraam	Zilveren maan	Reptielen	
Stijve wolfsmelk		<u>Habitatrichtlijn</u>	
Stofzaad		Dikkopschildpad	
Tengere distel	Nachtvlinders	Gladde slang	
Tengere veldmuur	<u>Habitatrichtlijn</u>	Kemp's zeeschildpad	
Trosgamander	Teunisbloempijlstaart	Lederschildpad	
Veenbloembies		Muurhagedis	

Bijlage 2: Vleermuizen en ruimtelijke ingrepen

Vleermuizen en hun leefgebied worden beschermd door de Wet Natuurbescherming. In deze wet is bepaald dat in het geval van een ruimtelijke ingreep ruim van tevoren bekeken moet worden of de ingreep nadelige invloed kan hebben op vleermuizen en hoe hiermee omgegaan moet worden.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken het hele jaar door gebruik van verschillende verblijfplaatsen (o.a. in bomen en gebouwen). Vleermuisverblijfplaatsen zijn op te delen in verschillende typen: winterverblijfplaats (waar overwinterd wordt), dagkwartieren (waar de mannetjes in de kraamkolonieperiode overdag zitten, alleen of in kleine groepjes), kraamkolonies (vrouwtjes en hun jongen, vaak in grote groepen), paar-verblijven (waar gepaard wordt, vaak in het najaar, soms gelijk aan de winterverblijfplaats) en tussenkwartieren (gebruikt in de periode tussen overwinteren en de zomerperiode in). Per type verblijfplaats gebruiken vleermuizen vaak meerdere verblijven waar tussen gewisseld wordt, bijvoorbeeld wanneer elders het klimaat geschikter is of om aan parasieten te ontkomen. Vleermuizen zijn wel zeer honkvast wat betreft de typen verblijven die ze gebruiken. Dit betekent dat hun verblijven belangrijk zijn voor instandhouding van de populatie en dat deze daarom beschermd worden door de wet.

Sinds mei 2009 is het Vleermuisprotocol vastgesteld. Dit is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging VZZ in overleg met de Dienst Landelijk Gebied (DLG) en de Gegevensautoriteit Natuur (GaN). Het protocol dient als leidraad voor het bepalen hoe en hoe vaak geïnventariseerd moet worden om te voldoen aan de wetgeving. Voor het bepalen of een gebouw of een potentieel geschikte boom van belang is als vleermuisverblijfplaats, is over het algemeen een langlopend onderzoek nodig (van april/mei t/m september/oktober) en zijn 4 tot 7 bezoeken nodig. Om onnodige vertraging te voorkomen, wordt daarom aangeraden om in de planning van de voorgenomen plannen rekening te houden met deze onderzoeksperiode.

Maatregelen ten behoeve van vleermuizen zijn nodig:

- indien sprake is van een verblijfplaats die van significant belang is of zou kunnen zijn en/of;
- indien vleermuizen aangetroffen zijn.

Er is sprake van een significant belangrijke verblijfplaats (ook wel vaste verblijfplaats genoemd, een verblijfplaats die van belang is voor een populatie) als:

- er sprake is van een kraamkolonie;
- er sprake is van een belangrijke overwinteringsplaats of paarplaats;
- er geen alternatieve verblijfplaatsen in de directe omgeving beschikbaar zijn;
- de gunstige staat van instandhouding van de (populatie van) de soort in het geding is bij het verdwijnen van de verblijfplaats.

De te nemen maatregelen moeten er voor zorgen dat verbodsbepalingen uit de Wet Natuurbescherming niet overtreden worden. Dit betekent dat er geen dieren gedood, verwond of actief verstoord mogen worden en dat in geval van significant belangrijke verblijfplaatsen deze behouden moeten blijven of anderszins tijdig op een goede manier vervangen dienen te worden. De functie die het leefgebied voor de betreffende populatie vervult, moet onverminderd blijven bestaan.

Om te voorkomen dat dieren gedood, verwond of actief verstoord worden, kunnen de volgende mitigerende maatregelen nodig zijn:

- niet slopen in de winterslaapperiode (in deze periode kan zelden met zekerheid worden vastgesteld dat vleermuizen afwezig zijn in een potentieel geschikt en onoverzichtelijk object, omdat ze dan ook 's nachts passief zijn. Dat maakt ze in deze periode overigens extra kwetsbaar);
- vlak voor de sloop onderzoeken of er individuen aanwezig zijn in het te slopen object. Zijn deze wel aanwezig dan geldt dat gewacht moet worden tot het dier of de dieren weg zijn.

Om zeker te weten of de mitigerende maatregelen voldoende zijn kan een ontheffing aangevraagd worden bij de provincie waarin de ingreep plaatsvindt. Een afwijzingsbrief, die stelt dat geen ontheffing nodig is, 'omdat als de voorgestelde maatregelen genomen worden er immers geen verboden overtreden worden' geldt als goedkeuring van de voorgestelde maatregelen. Zijn de maatregelen niet voldoende, dan moeten deze aangepast worden. Als dat niet mogelijk is of wanneer compenserende maatregelen nodig zijn (bijvoorbeeld aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen), is een ontheffing nodig. Deze wordt alleen verstrekt in geval van projecten waarbij sprake is van een groot openbaar belang.

Jachtgebied en vliegroutes

Naast verblijfplaatsen bestaat het leefgebied van vleermuizen ook uit foerageergebied en vliegroutes (vaak bomenrijen of waterlopen). Deze zijn ook beschermd als zij van significant belang zijn. Zij gelden als significant belangrijk indien bij aantasting de functionaliteit van de verblijfplaats(en) in het geding komt. Is dat het geval, dan zijn maatregelen nodig die dit voorkomen, anders is een ontheffing nodig. Ook hier geldt dat deze alleen verstrekt wordt in geval van projecten waarbij sprake is van een groot openbaar belang.